

עת"א 49352/06/16 - מצליח קהלון נגד היועץ המשפטי לממשלה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 49352-06-16 קהלון(אסיר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ד"ר אחיקם סטולר אב"ד כבוד השופטת זהבה בוסתן כבוד השופט ד"ר שמואל בורנשטין
העותר מצליח קהלון (אסיר)
באמצעות ב"כ עוה"ד ניר שנידרמן ואח'
נגד המשיב היועץ המשפטי לממשלה באמצעות פרקליטות מחוז מרכז עו"ד רעות אבירי

פסק דין

בפנינו עתירה נגד החלטת ועדת השחרורים, בראשות כב' השופטת (בדימוס) א. אפעל-גבאי, מיום 24.5.2016 שדחתה את בקשת העותר לקיום דיון חוזר בעניינו לצורך שחרורו המוקדם.

כללי

העותר בן 54, מרצה מאסר לתקופה מצטברת וקצובה של 38 שנים, 10 חודשים ו-18 ימים, בגין עבירת רצח ועבירת הריגה.

המאסר מורכב משני מאסרים: הראשון, מאסר עולם שהוטל על העותר בגין ביצוע עבירת רצח, כאשר עונשו של העותר נקצב על ידי נשיא המדינה שהעמידו על 30 שנות מאסר. יצוין שעבירת הרצח שבוצעה ב-1984 נתגלתה רק כ-5 שנים לאחר שבוצעה, כאשר עד לגילוי עבירת הרצח ביצע העותר עבירה נוספת של הריגה ואז נעצר.

נקבע כי עונש מאסר העולם ירוצה במצטבר לעונש השני בן ה-14 שנה לו נידון במסגרת תיק ההריגה.

על פי הכרעתהדיןבת.פ271/89, שערעורעליהנדחהבע.פ2595/90, העותרקשרקשרעםשניאחרים לרצוח את המנוח. העותרושותפוהצטיידובאקדה, סכיוןמסיכותוסיירובזירתהעבירההיעודהעלמנתלבדוקדרכימילוט. ביום 1.3.84 הגיעוהשלושהלחנותושלהמנוח, כשהעותרהיהמצוידבאקדהחורעולפנים. כאשרהמנוחיצאמחנותוצעקלעברוהעותר"זהו שוד, לא לזוז" וירהבומרחקקצרייהאחתבלב.

על פי הכרעתהדיןבת.פ683/84 שערעורעליהנדחהבע"פ798/85 באוגוסט 1984

עמוד 1

נסעה עותר ביחד עם אחר לפגוש במרים בן עזרי, לה היה קשר רומנטי בעבר עם האחר. במהלך הנסיעה מסרה האחר לעותרת אקדח, הפגשו את בן עזרי ונסעו עתה במכוניתה הנוסעו אחריה עד שהגיעה לביתה. האחר ירד מהרכבו בינו למנוח, חברה של בן עזרי, התפתחו יחסי חבס ופוסטר למהמנוח. העותרת ירדה מהרכב וירה לעבר מהמנוח 4 כדורים, אשר אחד מהם פגע בו וגרם למותו.

המועדים הרלוונטיים

מועד תחילת ריצוי המאסר: 31.8.1984

מועד תום ריצוי 2/3 ממאסרו (בניכוי מנהלי) חלף: 14.2.2010

מועד תום המאסר (בניכוי מנהלי): 31.1.2023

מועד תום המאסר: 19.7.2023

עבר פלילי

לחובת העותר מספר הרשעות קודמות בעבירות של פריצה, גניבה, פציעה או חבלה בזדון, החזקה ושימוש בסמים מסוכנים, חבלה חמורה וחבלה בכוונה מחמירה. העותר מרצה מאסרים במשך כ-32 שנים. בשנת 1980 שוחרר ממאסר בשחרור מוקדם.

חו"ד גורמים מקצועיים שהונחו בפני הועדה

דו"ח עו"ס מיום 21.12.2015

מהדוח עולים הפרטים הבאים: בן 54, גרוש ללא ילדים, מנהל קשר זוגי עם ידועה בציבור. ללא רקע פסיכיאטרי/אובדני. אינו מתפקד במסגרת חינוך. העותר משולב במסגרת התעסוקה במפעלים.

העותר עם רקע של שימוש בסמים אולם טוען שכבר 20 שנים הוא נקי. נרשמו לחובת העותר 16 עבירות משמעת וכן ב-37 פעמים נשללו ממנו טובות הנאה. עבירת המשמעת האחרונה היא מיום 20.7.2015.

לאורך מאסרו הופסקו חופשותיו של העותר מספר פעמים בשל התנהגותו השלילית. חופשותיו חודשו בחודש פברואר 2015. העותר השתתף בקבוצה טיפולית בתחום "שליטה בכעסים" בין התאריכים 17.6.12-4.7.11 והתמיד בה. אולם, הביע חוסר מוטיבציה להשתתף בטיפול נוסף בתחום עבירותיו והביע רצון להשתתף בטיפול מחוץ לכלא.

העותר מביע חרטה הן על עבירת הרצח והן על עבירת הריגה אם כי קשה להעריך את אמינות וכנות החרטה. ניכר כי העותר זקוק להמשך טיפול.

העותר נוטה להאשים את הממסד בכל מה שקורה לו, טען כי לא רצו לשלבו בטיפול והכחיש כי הוא זה שסירב להשתלב. העותר חזר על כך שאינו מעוניין להשתלב באגף השיקום שכן הוא מעדיף שיקום מחוץ לכותלי בית הסוהר. בנוסף, לחובת העותר, עבירות משמעת רבות שהעותר ממזער את חלקו בהן ומציגן כלא היו.

מסקנת רש"א הינה כי מדובר במי שמונע על ידי אינטרסים לשחררו מוקדם ולא על ידי מוטיבציה לשינוי כלשהו בסגנון חייו הבעייתי. התנהלותו של העותר נובעת מהרצון להשיג רווחים, ומאינטרסים צרים ואין בה הכרה אמיתית בדבר צורך בשינוי מהותי.

עורכת הדו"ח סברה כי לא ברורה רמת מסוכנותו לאור העובדה שלא עבר טיפול משמעותי בשנים האחרונות שיש בו לשנותו. העובדה שהעותר שחוק ועייף ממאסר רב שנים אין בה בכדי להמליץ על תוכנית פיקוח מחוץ לכותלי הכלא.

החלטתה הראשונה של ועדת השחרורים בעניינו של העותר מיום 1.8.2010

ביום 1.8.2010 דחתה וועדת שחרורים את בקשת העותר לשחרור מוקדם. הועדה קבעה כי מדובר בעותר שהפשע הוא דרך חייו מאז היה נער צעיר. הוא אומנם נעזר לאחרונה בשירות סוציאלי, אולם לא רק שלא נתמלאו התנאים לשחרורו המוקדם על פי חוק, אלא שהפרוגנוזה שלו קשה מאוד ואינה מטיבה עמו. הוועדה קבעה כי מהעותר נשקפת מסוכנות גם היום והוא אינו מגלה מוטיבציה לטיפול שיקומי. מסוכנות אינה מתפוגגת מעצמה עם חלוף השנים בכלא וקיים צורך לטפל בה, הדבר לא נעשה ועל כן לדעת הוועדה העותר עומד באותו מצב נפשי והתנהגותי בו עמד עם כניסתו לכלא, לפני שנים רבות ודבר לא השתנה. הוועדה קבעה כי אם ישוחרר על תנאי כבקשתו עלול לבצע פעם נוספת מעשה רצח או אלימות חמורים על יסוד המסוכנות הברורה בה נתון היום.

העתירה לגבי החלטת הוועדה הראשונה

עתירה שהגיש העותר על החלטה זו נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי (עת"א 51659-08-10) והחלטת הוועדה נותרה על כנה. החלטת בית המשפט התבססה, בין היתר, על התנהלותו הבעייתית של העותר בכלא, על העובדה כי הוא אינו יוצא לחופשות, על בדיקה פסיכולוגית וחוות-דעת סוציאלית. עוד הובהר כי העותר לא עברה לטיפול משמעותי. בהתחשב בכל אלה, קבע בית המשפט כי החלטת הוועדה שהעותר לא יושחרר מוקדם באשר הוא אינו יכול להציב את החלטת הסבירה הנוצרת.

החלטתה השנייה של ועדת השחרורים מיום 24.5.2016 - נושא העתירה דנן

לאחר שנסקרו חוות הדעת וטענות הצדדים, קבעה הוועדה כי לא חל כל שינוי בנסיבות שהיו בבסיס ההחלטה הקודמת של הוועדה משנת 2010, המצדיק קיומו של דיון חוזר. נקבע כי אין די בהשתלבות חד-פעמית בקבוצה טיפולית בשנים 2011-2012, לשם בניית התשתית הנדרשת לצורך שחרור על תנאי ממאסר. כך במיוחד בעניינו של אסיר עולם. העותר סירב לשתף פעולה עם נסיונות טיפוליים בעניינו ונראה כי אינו מבין את התובנות הבסיסיות הנדרשות לשם עמידה בתנאי שחרור על תנאי.

לכל אלה יש להוסיף את התנהגותו השלילית ואת עבירות המשמעת שנצברו לחובתו. לכן בקשתו של העותר נדחתה, כאשר הוועדה מציינת כי ככל שיחול בעותר שינוי משמעותי אשר יקבל ביטוי מעשי שיעיד על תובנה ועל עבודה עצמית בכיוון של שיקום וטיפול יוכל לחזור ולחדש את פנייתו.

טענות העותר

החלטת הוועדה לדחות את בקשתו של העותר לקיים דיון חוזר בעניינו חורגת באופן קיצוני ממתחם הסבירות ומצדיקה את ביטולה. זאת בשם לב לזמן שחלף מאז דחתה לראשונה את בקשתו (כ-5.5 שנים) ובשם לב לעמידתו של העותר בקריטריונים הקבועים בסעיף 19(5) לחוק שחרור על תנאי: חלוף הזמן ושינוי משמעותי בנסיבות.

1. הוועדה לא נתנה משקל לחוות הדעת מטעם מרכז "התחלה חדשה", המתבססת על אבחון שנעשה בסמוך למועד הגשת הבקשה בניגוד לאבחון הפסיכולוגי שנערך לו בשנת 2009, וזאת טרם עבר כל הליך טיפולי.

2. הוועדה לא נתנה כל משקל לעובדות הבאות שאינן שנויות במחלוקת, שיש בהן כדי להצביע על שינוי הנסיבות כאמור בסעיף 19(5) לחוק:

א. העותר עבר תהליך טיפולי יחיד אך משמעותי שנמשך למעלה משנה ועולה כי העותר נתרם ממנו, בין היתר גילה תובנות לסגנון התקשורת בו משתמש, רכש מיומנויות לזיהוי תהליך צבירת לחץ ומתח וכו'.

ב. העותר ביקש להשתלב בהליך טיפולי נוסף אך בקשותיו לא זכו להתייחסות. בסוף שנת 2015 הוצע לו להשתלב בהליך טיפולי ממושך ובהמשך להתחיל את שיוקמו לקראת השחרור ממאסר. על כן אין לזקוף לחובתו את סירובו להשתלב בהליך טיפולי ולראות בכך חוסר מוטיבציה לטיפול ולשיקום, שכן העותר היה נכון ליטול חלק בכל הליך טיפולי שהוצע לו, ככל שהדבר לא פגע בזכותו הבסיסית לבקש את שחרורו המוקדם.

ג. העותר לוקח אחריות על מעשיו כפי במפורט בחו"ד של המרכז "התחלה חדשה" ובדו"ח עו"ס מיום 21.12.15. המדובר בחרטה כנה ואותנטית ואין לזקוף לחובתו את היעדר היכולת של העובד הסוציאלי להעריך עד כמה החרטה היא אכן כזאת.

ד. מאז חודש פברואר 2015 העותר שולב מחדש בסבב חופשות, יוצא באופן סדיר לחופשות בנות 72 שעות ואינו מפר תנאי מהתנאים המוטלים עליו.

ה. במהלך השנים 2013-2014 העותר שולב במסגרת החינוך והשלים בהצלחה 12 שנות לימוד.

ו. במסגרת שהותו בבית סוהר רימונים העותר שולב בתעסוקה והוא מתפקד באופן תקין במפעל ציניות.

ז. התנהגותו של העותר תקינה מאז 20.7.2015, שאז נרשמה לחובתו עבירת משמעת אחרונה. יודגש, כי על אף שבמהלך המאסר נרשמו לחובתו 16 עבירות משמעת, רובן היו על רקע התחצפות וסירוב לפקודות ולא על רק התנהגות אלימה.

ח. הוכנה בעניינו של העותר תכנית שיקום פרטית מקיפה מטעם מרכז "התחלה חדשה", וזאת לאחר אבחון מעמיק שנערך לו על ידי המרכז.

נתונים אלו לא נתקיימו עת נערך הדיון בוועדה בשנת 2010, והם מהווים שינוי נסיבות מהותי בנסיבותיו של העותר. המדובר בשינוי שאינו רק שינוי טכני הנוגע להשתתפותו של העותר במסגרות טיפוליות, חינוכיות ותעסוקתיות, אלא שינוי פנימי המצביע על המוטיבציה של העותר לשיקום ולהשתלבות תורמת בחברה הנורמטיבית לאחר שחרורו ממאסר. מדובר בשינוי בולט וממשי שכן במהלך השנים שעברו מאז החלטת הוועדה הקודמת העותר הבין את חומרת מעשיו והפנימם, והוא נוטל עליהם אחריות מלאה ומביע חרטה כנה.

3. העותר מודה כי "עשה טעויות רבות בהתנהלותו בחייו לפני מאסרו ומצר עליהן", כפי שניתן לראות בדו"ח מטעם מרכז "התחלה חדשה".

4. טענה הוועדה באומרה כי אין די בהשתלבות חד-פעמית בקבוצה טיפולית לשם בניית התשתית הנדרשת לצורך שחרור על תנאי ממאסר. בעניין זה הנטל המוטל על העותר בבקשתו לדיון חוזר נמוך מהנטל המוטל עליו בדיון לגופו של עניין בבקשה לשחרורו על תנאי, וכי רק לאחר שיקבע כי חל שינוי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטה של הוועדה הקודמת, המצדיק לקיים בעניינו דיון חוזר, תוכל הוועדה לבחון האם העותר עומד בתנאים הנדרשים לצורך שחרורו על תנאי, וזאת ראוי שתעשה על בסיס נתונים מלאים ומדויקים.

5. שגתה הוועדה שלא נתנה לעותר הזדמנות לשכנעה שהוא ראוי ומתאים לשחרור מוקדם על תנאי וזאת על אף מאמציו לשנות את דרכיו בשנים האחרונות.

תגובת המשיבה

1. החלטת הוועדה סבירה, מושתת על שיקולים ראויים ואין בה כל פגם שיצדיק את התערבותו של בית משפט נכבד זה.

2. נקודת המוצא אותה קבע המחוקק בסעיף 19 לחוק הינה כי משהחליטה ועדת השחרורים שלא לשחרר אסיר, הרי שכלל סופיות הדיון חל עליה ועל כן לא תשוב לדון בעניין שנית, בכפוף לחריגים.

3. על מנת לאפשר לאסיר כלשהו, ועל אחת כמה וכמה אסיר עולם, לקיים דיון חוזר בבקשתו, על הוועדה להשתכנע כי חל שינוי נסיבות מהותי מהנסיבות שהיוו בסיס להחלטה שלא להורות על שחרורו המוקדם.

4. בקשת העותר לא מגלה כל נתון חדש משמעותי או נסיבה משמעותית שיש בהם כדי לחייב כינוס הוועדה. חוות הדעת מטעם "התחלה חדשה" לא יכולה להוות שינוי נסיבות כאמור ובמיוחד כאשר היא מנוגדת לחוות דעת מקצועיות שנערכו בין כותלי הכלא ובדגש על דו"ח רש"א ודו"ח עו"ס המתרשמים באופן הפוך מהמוטיבציה השיקומית והשינוי שחל בו.

5. גם הטיפול היחיד שעבר העותר וסיום 12 שנות לימוד כאשר סירב לתוכניות טיפול נוספות בשל רצונו לשחרור מוקדם, לא יכולות להוות שינוי נסיבות.

6. העובדה כי הוכנה לו תוכנית שיקום מטעם "התחלה חדשה" לא מהווה כשלעצמה שינוי נסיבות. קל וחומר כאמור לאור דוחות גורמי הטיפול השליליים בעניינו.
7. חלוף הזמן כשלעצמו אינו מהווה נסיבה חדשה ככל שמדובר באסירי עולם, המצדיקה קיומו של דיון חוזר, בפרט נכון הדבר לגבי העותר.
8. ככלל, רף ההוכחה המוטל על אסירי עולם לשכנע את הועדה כי שחרורם אינו טומן בחובו מסוכנות לציבור הינו גבוה במיוחד.
9. אין כל מסמך מבין כותלי הכלא התומך בטענתו של העותר לשינוי חיובי שעבר במהלך התקופה מאז סירוב הוועדה לשחררו ועד היום. הדו"חות מצביעים על כך שהעותר לא עבר את השינוי הנדרש מאסיר עולם החפץ לזכות בשחרור מוקדם. חלוף הזמן כאמור אינו מהווה נסיבה חדשה וטענותיו העובדתיות של העותר מופרכות על ידי הדו"חות שמונחים בפני ועדת השחרורים.

דיון והכרעה

כפי שיובהר להלן אני סבורים שהחלטת הועדה סבירה, מושתתת על אדנים איתנים, שיקוליה ראויים ואין בה כל פגם שיצדיק את התערבותו של בית משפט זה.

המסגרת הנורמטיבית:

הסעיף הרלוונטי לענייננו הוא סעיף 19 (5) לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, תשס"א-2001 (להלן: "**החוק**"), לפיו כאשר החליטה הועדה שלא לשחרר אסיר, לא תשוב לדון בעניינו אלא אם כן האסיר הגיש לוועדה בקשה מנומקת לקיים דיון חוזר בענין שחרורו על-תנאי, בתום שנה לפחות (כשמדובר באסיר עולם) מהמועד האמור, והועדה סברה כי חל שינוי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטתה שלא לשחרר את האסיר, המצדיק קיומו של דיון חוזר;

עוד קבע המחוקק, ובאופן מפורש, בסעיף 16 (ב) לחוק שדיון הועדה בבקשה לקיים דיון חוזר בעניינו של אסיר יתקיים שלא בנוכחות הצדדים.

נקודת המוצא אותה קבע המחוקק בסעיף 19 הנ"ל לחוק הינה כי משהחליטה ועדת השחרורים שלא לשחרר אסיר, הרי שכלל סופיות הדיון חל עליה ועל כן ככלל לא תשוב לדון בעניין בשנית. זוהי נקודת המוצא. המחוקק קבע חריגים לכלל האמור, תמימי דעים אנו עם עמדת המשיבה לפיה משמדובר בחריגים - יש לפרשם בצורה מצומצמת.

על מנת שוועדת השחרורים תדון שנית בבקשתו של אסיר עולם עליה להשתכנע כי חל שינוי מהותי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטה שלא להורות על שחרור מוקדם של אסיר.

המדובר אפוא במבחן משולש: א. שינוי נסיבות; ב. שינוי הנסיבות הוא ביחס לנסיבות שהיו בבסיס ההחלטה הראשונה שלא לשחרר; ג. השינוי חייב להיות שינוי ממשי שיש בו הצדקה לקיים דיון חוזר.

בדיון חוזר בבקשה לשחרור מוקדם אין ועדת השחרורים רשאית להתעלם ממה שנקבע בהליכים קודמים בהם נדונו

"בקשת אסיר לשחרור מוקדם עשויה לעמוד לדיון יותר מפעם אחת, בפני הרכבים שונים של ועדת השחרורים ובפני בית המשפט. בדיון חוזר בבקשה לשחרור מוקדם אין ועדת השחרורים רשאית להתעלם ממה שנקבע בהליכים קודמים בהם נדונו בקשות האסיר. אדרבה, השאלה העיקרית אותה יש לבחון בדיון החוזר היא אם מאז הדיון הקודם בעניין חלו התפתחויות העשויות להצדיק שינוי ההחלטה" (דברי השופט מצא בבג"ץ 5749/99 היועץ המשפטי לממשלה נ' וועדת השחרורים - בית סוהר שטה פורסם בנבו 6/10/99)

סעיף 5 לחוק קובע

"אסיר עולם שעונשו נקצב ושנשא לפחות שני שלישים מהתקופה שנקצבה, רשאית ועדת שחרורים מיוחדת לשחררו על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת המאסר; ואולם לא תשחרר ועדת השחרורים המיוחדת אסיר עולם כאמור, אלא אם כן שוכנעה כי האסיר ראוי לשחרור וכי שחרורו אינו מסכן את שלום הציבור".

סעיף 5 הינו סעיף בעל מעמד נורמטיבי, המבטא, בין השאר, את הנחת היסוד, שנקבעה בהלכה הפסוקה, לפיה אין לו לאסיר זכות מוקנית בדיון כי יינתן לו רישיון להלך חופשי בטרם השלים את מלוא עונשו. הוראת סעיף 5 לחוק מעניקה לוועדת השחרורים סמכות להורות על שחרור מוקדם ברשיון. שחרור זה אין בו קיצור תקופת המאסר. פועלו של השחרור הוא ברשיון להלך חופשי, תוך שגזר הדין לא משתנה.

על בסיס תנאיו של סעיף 5 לחוק, יש ליישם את שאר סעיפי החוק העוסקים בשחרור מוקדם, לרבות סעיפים 9, 10(ב) ו-19, שידונו להלן.

כאשר מדובר באסיר עולם, הרי שהמחוקק בחר להחמיר וקבע, נוסף לקריטריונים המנויים בסעיף 9 לחוק, קריטריונים מכבידים יותר לשחרור מוקדם המפורטים בסעיף 10(ב) לחוק;

"ועדת שחרורים מיוחדת, בבואה להחליט בענין שחרור על-תנאי של אסיר עולם, תשקול, נוסף על שיקולים אחרים האמורים בחוק זה, האם חל באסיר שינוי בולט וממשי מבחינת הבנת חומרת מעשיו ומבחינת מוכנותו להשתלב בחברה ולתרום לה."

ההלכה היא שמשמעות ההיגד **"שינוי בולט וממשי"** הוא שינוי אובייקטיבי מהותי, שינוי כזה, שיחייב אותנו כחברה, לקבל לתוכנו בחזרה אסיר שרצח. אין המדובר כאן בעבריון משוקם, כי אם במי שעבר שינוי כה מהותי עד כי בקבלה אותו בחזרה לחיקה החברה לא תיטול על עצמה סיכון שאפשר העובר אותן לא יוסיף רע על הרעה שעשה. משמעות המונח **"שינוי בולט וממשי"** טומן בחובו אמות מידה אובייקטיביות, הכוללות גם שינוי דפוסי התנהגות וחשיבה עבריינים אשר הוכחו לאורך זמן ניכר, שכן כל פרשנות אחרת לסעיף זה, תעקר אותו מתוכנו ותחטיא את מטרת הוספתו לחוק. ראו רע"ב 3358/15 **יעקב הרוש נ' בית המשפט המחוזי מרכז-לוד** (פורסם בנבו 10/8/15) וכן ראו רע"ב 4849/13 **מחמד אוולד נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו 14/11/13)

מן הכלל אל הפרט;

כאשר ועדת שחרורים מיוחדת, דנה בבקשת האסיר לקיים דיון חוזר, עליה לבחון האם התקיים השינוי הנדרש, אותו התוו ועדות השחרורים המיוחדות ובית המשפט בעבר.

בנסיבות העניין, על ועדת השחרורים המיוחדת לבחון, לאחר קבלת כלל החומר, האם הוצגו בפניה נתונים חדשים, משמעותיים, בעלי משקל, שיש בהם כדי להצדיק קיומו של דיון חוזר.

עיון בבקשת העותר לקיים דיון בעניינו, מלמד שאף האסיר עצמו לא הציג כל נתון חדש משמעותי, או נסיבה משמעותית שיש בהם כדי להצדיק את כינוס הועדה המיוחדת.

חוו"ד מטעם "התחלה חדשה" לא יכולה להוות שינוי נסיבות, כאשר כל חוו"ד המקצועיות של הגורמים בכלא, ובדגש על דו"ח רש"א ודו"ח העו"ס שהובאו לעיל, מתרשמים באופן הפוך מהמוטיבציה השיקומית והשינוי שחל בו.

העובדה שהעותר עבר טיפול יחיד, סיים 12 שנות לימוד וכי התנהגותו בכלא תקינה, כאשר אין מחלוקת כי סרב לכל ההצעות הטיפוליות שהוצעו לו בהמשך, כאשר לדבריו בעתירתו היה נכון היה ליטול חלק בכל הליך טיפולי שהוצע לו, ככל שהדבר לא פגע בזכותו הבסיסית לבקש את שחרורו המקודם, לא יכול להוות שינוי נסיבות (ראו סעיף 16 לבקשה)

תמימי דעים אנו עם עמדת ב"כ היועמ"ש לפיה לא הונחו בפני ועדת השחרורים כל נתונים חדשים המצביעים על קיומו של שינוי בולט וממשי ואשר יש בהם שינוי מהותי ביחס לנתונים שעמדו בפני ועדת השחרורים המיוחדת.

כך גם יש ממש בדברי ב"כ היועמ"ש לפיהם חלוף הזמן לבדו, ורצונו של האסיר להופיע בפני ועדת שחרורים מיוחדת, בטיעונים בע"פ, לא די בהם על מנת להוות בסיס לקיומו של דיון חוזר. כך לגבי כלל האסירים, כך במיוחד בהתייחס לציבור אסירי עולם וכך בפרט לגבי העותר. אימוץ עמדתו של העותר, לפיה חלוף הזמן מהווה נסיבה חדשה, תהפוך את החלטות ועדת השחרורים הרגילות והמיוחדות ללא סופיות.

עיון בסעיף 19 לחוק מלמד שעצם נימוק "חלוף הזמן", לכשעצמו, אינו יכול להוות נסיבה חדשה שיש בה כדי להצדיק קיומו של דיון חוזר. שכן אם היתה זו כוונת המחוקק, הרי שהוא היה קובע מפורשות כי הועדה חייבת לקיים דיון חוזר כל שנה, בגדר תנאי מתנאי סעיף 19 לחוק.

יתרה מזאת, סעיף 19(ה) לחוק מלמד, שעל מנת לאפשר דיון חוזר, לא די בחלוף שנה, אלא המחוקק ציווה על ועדת השחרורים לבחון האם חל שינוי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטה שלא לשחרר, ועל כן טענת העותר לפיה בחלוף 5.5 שנים מאז נדחתה בקשתו לשחרור מוקדם יש כדי "לזכותו בדיון אוטומטי" עומדת בניגוד ללשון החוק ותכליתו.

אין לקבל את עמדת העותר לפיה הוא גילה תובנות לסגנון התקשורת בו משתמש, רכש מיומנויות לזיהוי תהליך צבירת לחץ ומתח. העותר לוקח אחריות על מעשיו ומביע חרטה כנה ואותנטית, וזאת על בסיס אבחון שנערך לו במרכז "התחלה חדשה". אין כל מסמך של גורמי הכלא התומך בטענה זו. נהפוך הוא, דו"ח גורמי הכלא וגורמי הטיפול, מצביעים על כך שהעותר לא עבר כל הליך טיפולי משמעותי ואפקטיבי בפרק הזמן שחלף, הדו"חות מצביעים על כך שהעותר לא עבר שינוי הנדרש מאסיר עולם שברצונו לזכות שחרור מוקדם. מכלל החומר עולה כי העותר ממשיך

ומחזיק בעמדותיו הנוקשות. דו"ח גורמי הטיפול לא נותן כל אינדיקציה לשינוי הנטען שהתרחש בשנים האחרונות ולכן טענת ב"כ העותר לפיה חל שינוי אצלו בשנים שחלפו, אינה יכולה לעמוד.

עולה מהמקובץ שראינו לאמץ את עמדת המדינה לפיה חלוף הזמן אינו מהווה נסיבה חדשה, ולמעשה, טענותיו של העותר, סותרות את הדוחות הפנימיים של בית הסוהר.

סיכום:

כשמדובר באסיר עולם הרף המוטל על העותר לשכנע את הועדה כי שחרורו אינו טומן בחובו מסוכנות לציבור הינו גבוה במיוחד.

הדרישה מאסיר עולם להוכיח שינוי בולט וממשי, מחייב קיומו של קשר טיפולי-שיקומי מעמיק ואפקטיבי. לפיכך, בדין קבעה ועדות השחרורים בעניינו של העותר כי לא ניתן להורות על שחרורו כל עוד לא יוכח שינוי משמעותי שיקבל ביטוי מעשי שיעיד על תובנה ועל עבודה עצמית בכיוון של שיקום וטיפול.

אין בנתונים שהוצגו בפני ועדת השחרורים, להוות שינוי נסיבות משמעותי מאז ההחלטה הקודמת, אשר יש בו לחייב את ועדת השחרורים לקיים דיון במעמד הצדדים, בשים לב להיקף שיקול הדעת הרחב הנתון לה בעניין זה

בנסיבות אלה, החלטת ועדת השחרורים סבירה ואין בה כל פגם או פסול שיצדיק התערבותנו

העתירה נדחית אפוא.

בהתאם לבקשת הצדדים המזכירות תשלח להם עותק מפסק דיננו.

ניתן היום, ז' טבת תשע"ז, 05 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.

ד"ר שמואל בורנשטיין
שופט

זהבה בוסתן, שופטת

ד"ר אחיקם סטולר,
שופט
אב"ד